

Hétfői Friss Újság

Felelős szerkesztő:
Dr. Gara Ernő

(független politikai hetilap)

Telefon 304. Szerkesztőség:
és kiadóhivatal Str. Mihai.
Viteazul (Rákóczi-u. 16. sz.)

Kedves barátaim és kedves ellenségeim!

Vannak az életben úgynevezett nagy pillanatok. Mérföldkövek, amelyek az ember életének útját jelzik: hosszú, robotos parcelláit az arasznyi életnek. Így van ez: keservesen hosszú egy munkában eltöltött esztendő és tragikusan elröppető az egész élet. Olyan rövid, hogy szinte celtalan. Azt kérdezi az ember, miért minden? Miért a célkitűzések, miért a munka, miért a harc ezen az arasznyi, bizonytalanságba vesző úton? És mégis: amíg élünk lángol bennünk a tetterő, el vagyunk kötelezve a munkára és a haragra. És hogy el ne tankadjon a munkakedvünk, a természet belénk öjtött egy nagyszerű elszántság érzését — az utódokban való továbbélés érzését. És ezen az érzésen át felvetődik a nagy Cél: a fejlődés! Ime: ha nincs célja az egyéni életünknek, ha a magunk sorsát kiátálatlanul látjuk, ez a nagy cél, az emberiség fejlődése az, amelyért érdemes a harcos munka. Senki sem mondhatja, hogy mi közöm hozzá, mi történik a haldóm után: a mi szerelmeinkből fakad a jövőd és mi akaratlanul is de akarva is, ezeknek a jövődöbe csókölt életeknek a rabszolgái vagyunk!

Ezért mondom én egy kalap alatt: kedves barátaim és kedves ellenségeim, mert akaratlanul is egy táborba tartozunk: a jövődö útját építjük. És az idő hajtóerejénél fogva mindnyájan: progresszívek és konzervatívok egyaránt — progresszívek vagyunk: előre kényszerülünk a fejlődés útján. A jövődöbe csókölt fiatalink már töltnek távolabb eső célokért tusakodnak.

Mert tusakodnak, harcolnak: ez a világ rendje. Összekoppannak a fegyverek, így támad a szikra, amely fényt sugároz a sötétségre. Jobb is talán lépésről lépésre a harci tüzből kipattant szikrák világító tüze — Nem haszontalan a gátvető konzervatívok szerepe a progresszió útján: ezért mondom egy kalap alatt: kedves barátaim és ellenségeim.

Tudom: látszólag nem ilyen

nagyátlatu problémákért történnek a harcok. A napi élet szürke robotjában elhomályosodik a nagy cél, csak apró érdek kérdések domálnak. De ahogy egy molekula H₂O már víz — open úgy ezek az apró összeütközések az egysejtjei a nagy cél: minden a jövődöbe csókölt élet,

a mi életeink továbbfolytatása — az emberiség fejlődésének az érdekében történik!

Hogy egészen világos legyen, ime: az én kis életemnek annál a nagy mérföldkövénél, amikor ezt a lapot, amelyet magam hívtam életre és magam szerkesztettem három és fél esztendőig, másnak átadom: ismételt mondom a barátainknak és kérem az ellenségeimet, értsék meg, hogy semmit magamért, mindent a nagy cél érdekében csináltam. Hogy az újságíró fokozott elhi-

vatottságával éreztem, megfeszített erővel kell harcolni a nagy célért: az emberiség fejlődéséért. Ahol hibáztam, emberi végeességéből tettem, ahol ellenem vétettek, még a rosszakaratért sem haragszom, mert én egyformán szerettem a barátaimat és az ellenségeimet: az embertársaimat. Huszonhétéves fiatal ember voltam, mikor Szatmárra kerültem — harmincéves férfivá értem, hogy elmegyek: ez a város nekem örökre feledhetetlen marad — és talán rám is fognak itt emlékezni.

GARA ERNŐ.

A halálautó harmadik utasa életben marad

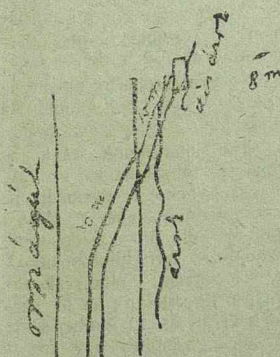
Fried Sándor igazgató ma reggelre visszanyerte eszméletét. Semmire sem emlékszik, nem tud a tragédiáról. Hogy történtet a szerencsétlenség? Ma volt a két áldozat temetése.

— A Friss Újság tudósítása. —

Még mindig megfoghatatlan rejtély, hogyan történt a batizi úti borzalmas autószerencsétlenség. Egészen érthetetlen, hogy világos nappal az uttest közepén haldóm autó hogyan kanyarodott le hirtelen az országútról. Az is kizárt eset, hogy az autó valami elől ki akart térni, mert senki sem volt ott a szerencsétlenség pillanatában, sem jármű, sem gyalogos járókelők, hiszen csak jóval annak bekövetkezése után vették észre a tragédiát. Szakértői vélemény szerint még abban az esetben, ha a kormány elromlott volna, a sofőrnek módjában lett volna lefékezni akár azon a harminc méteres úton, amelyen az autó meg az országúton kanyarodott, akár azon a mintegy tizenöt méteren, amelyen az egyáltalában nem meredek árok szelén haladt. A szerencsétlenség úgy következett be, hogy az autó egy egészen kis gödör szerű árokban felborult. Minden bizonytalanságon sebességgel rohantak. — Haez a kis gödör nem esik utba

az autó belefut a buzaföldbe és nem történik meg a szerencsétlenség.

Az itt következő ábra az autó halálútját jelzi:

Arra vonatkozólag, hogy mi történt, különbözők a feltevések. A legvalószínűbb az, hogy a sofőr pillanatra lanyhára fogta, vagy egészen eleresztette a kormányt, az autó valamilyen megcsúszott és ferde irányt vett. A nagy szélben az is megtörténhetett, hogy a sofőrnek ebben a pillanatban a szemébe ment valami és emiatt nem látta a veszedelemet. A tragikus pillanatokban aztán fejvesztetten kapkodott. Van olyan vélemény is, hogy a sofőr hirtelen elszédülhetett, arról is beszélnek,

hogy pillanatnyi elmezavar sinesz kizárva.

Kapp Lajos sofför nagyon ügyes autóvezető volt, de azt mondják, az autójával sokszor bravuroskodott. Sok hasonló kalandja volt már az autójával de eddig mindig szerencsés kimenetelű volt.

Az első hírek úgy szóltak, hogy felrobbant az autó motorja, Szakértők szerint ez az eset teljesen ki van zárva. Mozgásban levő autó motorja sohasem rabbanhat fel, álló helyzetben megtörténik, de az is a legnagyobb ritkaság.

Az áldozatok

Ma délután öt órakor temették el a Nasic gyár telepéről a szerencsétlenség két áldozatát: Kapp Lajos sofför és Leimer Leopoldina hivatalnoknő. Kapp Lajosnak két árvája maradt, Leimer Leopoldina gyönyörű huszonegy éves bécsi leány, novemberben jött alkalmazásba a faüzemhez. Örési részvét nyilvánul meg a szerencsétlenek iránt.

Fried igazgató jobban van

Fried Sándort a szerencsétlenség színhelyéről a mentők eszméletlen állapotban szállították be a kórházba. Tegnap egy pillanatra sem nyerte vissza az eszméletét és úgy látszott — menthetetlen.

Ma délelőtt azt a hírt kaptuk a kórházból, hogy visszanyerte

Elegáns
**uri fehérnemű
Iczkovits
Testvérek**
(P. Bratianu (Deák-tér))

az eszméletét. A szerencsétlenség részleteiről mit sem tud, arra sem emlékszik, hogy tegnap reggel autóra indult. Amikor megtudta a történeteket igazoltan érdeklődött a sófőr és Leiner Leopoldina sorsa iránt. Nem tudták vele a valóságot, azt mondták, hogy mindketten könnyebb sebesüléssel megmenekültek. Fried Sándor láthatólag megkönnyebbül a hír hallatára. A szerencsétlenség körülményeire vonatkozólag nem lehetett még kihallgatni a nagybeteg igazgatót, akinek felgyógyulásában már bizik Dr. Lükő igazgató főorvos.

Hát ön az, kedves Olasz páter?

Találkoztam a heccpappai. — Meglátni és megszeretni egy pillanat műve volt! — Csak messziről féltelmet a páter — közeiről kedves modoru, naiv szöke ifju, akit nem kell komolyan venni

Láthatatlan ellenfél volt eddig nekem Olasz páter, régen viaskodunk már mi a szatmári porondon anélkül, hogy egyszer is láttuk volna egymást. A páterből közben nagy híresség lett, erdélyi turnéra kerekedett és ennek a konferenciaturúnak nagyobb sajtósikere volt, mint a husztalan, zsirtalan, de minden hajjal megkent Bicsérdi mester előadásainak. A mi páterünk nem válogatott az eszközökben: addig személyeskedett, igazgatót, antiszemitáskodott, amíg botrányhullámok tetején felrepült a neve az erdélyi közélet horizontjára.

Az elmúlt héten aztán véletlenül adta módon összekerültem nagyhirű ellenfelemmel. Papp Aurél festőművésznél tettem látogatást és ott találkoztam vele.

— No most megfogsz lepődni, sugta nekem a mester és szeméj a műterem egyik sarka felé intett, ahol egy fotóbján ifjú papi ember ült. Papp Aurél hamiskás hunyorgató mosolyát teljesítette a házigazda udvariassági ténylekését:

— Páter Olasz — Gara Ernő hírlapíró — nagyon örülök, hogy az urakat ilyen szépen összehozta a véletlen!

Valóban meglepődtem — a képzelemben egészen másként rajzolódtam meg Olasz páter ékszeri. Harci láztól fűtött, vilámlószemű ifjú titánt képzeltem és e helyett, aki velem szemben ült — kedves modoru, gyermekesarcu, csinosnak mondható kis papocska.

Kiröppent a számon a csodálkozás:

— Hát ön az kedves páter?

— Én vagyok kérem, mosolyog a kis tisztelendő és az első néhány udvariassági szólam alatt, tovább is kedvesen mosolygós, simulekony, halkszavu, udvariasszóke volt.

Papp Aurél halározott célkitűzéssel töri meg az udvariassági szólamokat — a mester doppingolni kezdett egy kis összecsapásra.

Éppen azon vitákozunk a páterrel, hogy konzervatív, vagy haladó irányzat fedi-e jobban a magyar mentalitást.

A nagy mérkőzés előtti izgalmas pillanat hangulata fog el, mert annak ellenére, hogy a külső jelek kedves, szerény fiatal emberre mutatnak, bizonyosra veszem, hogy a vita során a szöke kis páterből erős, szenvedélyes ellenfél robban ki és nehézsé lesz a mérkőzés. Előre megugom, nem így történt: a páter mindvégig szerény maradt, szerény a modorban, szerény és szegény a gondolatokban, az argumentumokban: denikve, a páterke jó, kényelmes kis ellenfél maradt.

poldina sorsa iránt. Nem tudták vele a valóságot, azt mondták, hogy mindketten könnyebb sebesüléssel megmenekültek. Fried Sándor láthatólag megkönnyebbül a hír hallatára. A szerencsétlenség körülményeire vonatkozólag nem lehetett még kihallgatni a nagybeteg igazgatót, akinek felgyógyulásában már bizik Dr. Lükő igazgató főorvos.

Papp Aurél folytatja a doppingot

— A páter tudniillik azt mondja, hogy azért haragszik az erdélyi magyar sajóra, mert az haladó irányzatú és így nem fedi a magyar szellemet.

Megkérdézem a pátert.

— Valóban úgy gondolja-e ön főtisztelendő ur, hogy a magyar szellem konzervatív irányú?

Felsorakoztatok néhány példát, néhány argumentumot, amellyel a magyar szellem haladó voltát bizonyítom és kifejezem, hogy mi erdélyi magyar újságírók nem a jelenlegi magyarországi kurzus-újságírástól vesszük a példát hanem azt a féltve őrzött örökséget ápoljuk amelyet a régi Magyarország újságírástól kaptunk.

A páter így:

— Kéremszépen: van önnek valami igaza és én nem is haragudtam mindég az erdélyi lapokra, csak azóta haragszom, amióta a Keleti Újság és még egy néhány sajtóorgánium megpiszkált!

Igy mondta: „megpiszkált” és semmi egyebet nem mondott. Az első meglepetésemből felocsudva csak ennyit kérdeztem:

— Nem gondolja főtisztelendő ur, hogy ez az argumentálás egy kicsit hogy úgy mondjam egocentrikus? Az, hogy önt megpiszkálták egyes lapok, talán még sem elég argumentum arra, hogy a magyar szellem konzervatív irányú?

Papp Aurél sietve felépíti a hidat amelyen át kiment a főtisztelendő!

— A páter úgy gondolja, hogy azokat az eszméket piszkálták meg, amelyeket ő hirdet.

— No természetesen, mosolyog a páter — így gondolom. Az eszméket is, meg engemet is!

Hát maradjunk csak az eszméknél főtisztelendő ur. Az ön eszméinek a gerincét az antiszemitizmus képezi. Milyen alapon támadja ön a zsidóságot? Veszedelemes faji tulajdonságok, vagy gazdasági elhelyezkedés alapján? Egyáltalán: az ön szemében zsidó és az emberiségre kártekonny gazember egy fogalmat jelent?

— No nem — mosolyog a páter. Én nekem például Nagyváradon van egy néhány jó barátom ma is — zsidó. De itt Szatmáron borzasztó ronda zsidók vannak!

— Ugy: hát főtisztelendő ur csak azért hirdeti az antiszemitizmust, mert Szatmáron rondák a zsidók?

Már alig bírtam elfojtani a nevetést, de még megpróbáltam tudományos színvonalon tartani a pátert

— Látja főtisztelendő ur ép-

pen az amit mond, a legerősebb argumentum az ön teóriája ellen. Az, hogy Nagyváradon is, meg Szatmáron is más fajta zsidók vannak — ha egyáltalában így megállná a helyét, csak azt bizonyítaná, hogy az úgynevezett faji tulajdonságok, nagyon rugékony és körülményektől, különböző helyzetektől változókonny rárakódások az emberi természetre.

Avizi Manók birodalmából

A Szamosparton ismét kivirult a társadalmi élet. — Már csak nevetni kell azon, amit a pincérválasztmány csinál...

Az a „társadalmi élet”, amely a strandvezetőség jóvoltából nyaranként kivirult a Szamos-parti „Uristrand” című intézménye körül, az alatt következő h. moros közleményt szűti, amelyet egy agyon társadalmazott strandvendég küldött el hozzánk.

„Jól értesült választmányi tag utján sikerült megszerezni a strandfűrdő társaság tervbe vett alapszabály kiegészítő javaslatát és az alábbiakkal közlöm.

1. A közönség egy része helytelenül értelmezvén a strandfűrdő célját szükségesnek tartjuk kijelenteni, hogy a cél nem a Szamosban található víznek üdülés és tisztálkodásra való felhasználása, hanem a háború befejezése óta megzavart társadalmi egyensúly megváltozott viszonyok szerint való visszaállítása, — ezt célozza a jelen alapszabály tervezet.

2. A strandtársaság tagja lehet, aki a) bizonyítvánnyal igazolja a) hogy megszületett, b) hogy újraoltott, c) hogy nagy három ágra fölmenő legalább három szobás multat, vagy ilyennek nem léteben egy ágon szerzett legalább három milliót jelent igazol. Minden felvett tag kötelezi magát, hogy bármilyen néven nevezendő, kivett vagy kivettendő dohányt leszurkol, d) hogy ennek fejében a t. választmány iránti tiszteletéről sem szárazon, sem vízen, sem kavicson, sem homokon, sem ébren, sem álomban el nem felejtkezik.

3. A strandra való belépéskor minden tag köteles hódolattal meghajolni az öreg pénztáros előtt, aki ebben a minőségében a magas választmányt reprezentálja. A hódoló köszönés nem a pénztárnoknak, hanem tulajdonképpen a magas választmánynak szól és éppen ezért szigorúan megtiltatik a pénztárnoknak, hogy ezt viszonzozza.

4. A pénztártól való eltávozás után különösen a kegyelem-ből három milliós statuson alul felvett tagok kötelesek magukat egy erre a célra megjelölt helyiségben vizsgálat alá venni,

Sokáig beszéltem a fajlemélet természetudományi alapon való tarthatatlanságáról, rámutattam arra, hogy az egész faji kérdés tulajdonképpen mesterséges szelekció, amelynek magja, egy sejtje a szomszédházak közötti kerítés és barázda differenciák.

Másfél óráig tartott ez a beszélgetés és mondhatom a másfél óra végén megrendültem konstataáltam a szomorú tény: ez a kedvesarcu, szöke kis papocska hetekig tudta foglalkoztatni az erdélyi sajtót. Most, hogy annyi harc után végre szembekerültünk, megváltozott a helyzet: eddig gyűlöltem, mint ellenfelet, most szeretem, de nem írnék többet róla és nem vitákoznék többet vele. Ő ugyan azzal vált el, hogy tartunk gyakrabban eszmefistított purpálékát, de én azt mondom: erre: inkább ne.

nem-e szenvednek a szegénység mellett még valamely undorító betegségekben.

5. Ugyancsak vizsgálat alá vették a tagok által hozott elemzés a abból a szempontból, nincs-e az fohagyomával, vagy hasonló markáns illatot terjesztő zöldseggel ellátott: felhívni a háziasszonyok strandfogyasztási célokra szentesített életét előállítására. Ugyancsak tilos az elemzés mellé retket elejteni.

6. Minthogy erre vonatkozólag téves verziók vannak forgalomban a strandválasztmány tudomására hozza a tagoknak, hogy a pénzükből vásárolt szulyzók és egyéb tornaszerek a választmány magán tulajdonát képezik és nem tornászati célokra, hanem azon célokból lettek beszerezve, hogy a renitens tagokat azokkal megfenyítsék. Ha mégis kivételesen tornászati célokra akarja igénybe venni egy egy tag a fentemlített tárgyakat, úgy eziránti felbélyegzett kérvényt kell benyújtani a következő mellékletekkel: a) ártatlansági bizonyítvány, b) fegyvertartási engedély, c) adónyugta: Ha minden rendben van a magas választmány dönt.

7. Ez a szakasz a gyermekek kisérijére vonatkozik a kiséjők, — alantas személyek háztartási alkalmazottak — beléphetnek ugyan a strand területére, de szigorúan meg van tiltva nekik, a) a vízbe belenyulni, b) a földre rálépni, c) a levegőből oxigént szívni. Háztartási alkalmazottak ily nemű vétségeiről, gazdáik felelősek.

8. Félreeső helyeken a fű nő vésének, párosával való halgatása, csak külön belépődíj mellett van megengedve. Egy-egy bokor kettesével órászámra lefogalható. Minden megkezdett óra egésznek számít.

Ha ez az utolsó szakasz nem volna, igazán el menne a kedvünk, az uri strandon való nyaralástól. Így ez még vigasztalás: a társadalmi szigor elől kettesével a bokrok mögé menekülünk és hallgatjuk, hogy nő a fű.

Nagyságos Társadalom: ime egy becs-telen asszony!...

Törvénytelenek mars ki a házból — így rendeli a törvény. Egy hadiasszony és két hadigyerek tragédiája

Benyitok a társadalom erkölcs-várának, ennek a tisztetreméltó impozáns épületnek a kapuján és remegő alázattal esedezem:

— Nagyságos társadalom: a bűnösök meghunyászkodó bűntudatával kérem, bocsásson meg e tisztas ház népe kettőnknek: nekem és ennek a szerencsétlen asszonynak, akit a karom felsejelt a merészkedtem. — Nekem azért mert a kamorá vettem egy becstelen asszonyt, neki pedig azért, mert engedte, hogy az élet lerugja a társadalom szigorú paragrafusokkal szegélyezett tisztességűtől.

... Most pedig beszélni fog maga, a bűnös becstelen, halál-sápadtarcu, fekete gyászrendű asszony, de figyeljenek a szerencsétlen hangjához, mert a hangja nyöszörgésre fakult a reázdult sorscsapásoktól és nem bír hangosan beszélni... Az se idegesítse önöket nagyságos társadalom, ha a nyöszörgő beszédet néha néha gyereksírás zavarja meg — ne még akkor sem, ha — kimondom nem lehet titkolni — két törvénytelen gyerek nyivákol bele az anya fájdalmas elbeszéléseibe...

Hitetlen házasságban élő asszony és törvénytelen gyerek: tudom, "fidonc" fíntorítja az orrokat, tudom: lázadozik a megsértett társadalmi tisztesség, de kérem egy pillanatra vegyenek erőt magukon és hallgassák meg Nagy Lajosné történetét...

Így történt...

— Tíz esztendővel ezelőtt mindjárt a nagy háború kezdetén fogságba kerültem az uram. Eleinte kaptam tőle néhány levelet, de aztán mintegy esztendő múltán elmaradt a levél — sohasem hallottam többé felőle. Vártam, reméltem, magamsorsu hadiasszonyok módjára, kiélvezve tapasztaltam az esztendőket, keservesen neveltem a két gyereket, amit itt-hon hagyott, máról-holnapra való napszám munkán.

Néhány esztendő telt egy így: már nagyon elfáradtam, nagyon meggyötörtem, kikopt belőlem minden reménység, így esett meg, elfogadtam egy derék szomszéd özvegyember ajánlatát — háztartásba léptem Fehér Bálint idevaló gazdával. Mert hogy megesküdni tetszik tudni nem tudunk az irások miatt...

Nagyné a vádlott

Tartsunk egy kis szünetet kifáradt a szegény asszony, hadd pihenjen egy kicsit, kapjon erőhöz. Addig majd nagyságos társadalom mi megbeszéljük egy kicsit ezt a történetet. Mi is történt? — Ez a szerencsétlen asszony, ugye úgy látják önök bűnbekeveredett. Látom, szuróssá merevedik a szemük, ráncbavérődik a homlokuk, de nem a gondok és számalom ráncá ez, hanem a szigorú bírálat kemény redői, amely mögött ítéletek vibrálnak! Ilyenek:

— Ez az asszony valóban bűnös, mert amíg az ura fogság-

ban szenvedett, összeállott egy másik emberrel.

— Ez az asszony nagyon bűnös, mert ha nem is hallott hírt esztendőkön keresztül az uráról, türelemmel várta: ez lett volna a kötelessége.

— Ez az asszony mindenkifelelt bűnös, becstelen, mert hit-nélküli házasságot élt!

Védelem...

Nagy Lajosné lelkem, kipihente magát? Gyűjtött egy kis beszédre való erőt? Ime a nagyságos társadalom szigorúan ítéli magát, mert nem teljesítette hitvesi kötelességét és vadházasságra lépett Fehér Bálint gazdával. Miért tette ezt Nagy Lajosné lelkem, mondja el csak itt a nagyságos társadalom előtt a védekezését!

A szegény asszony elmondja. — Tessék elhinni nem becs-telességből teitem. Nyomorúságból tettem, a gyermekeim miatt. — asszonynak ember kell, munkás ember, hogy gyermekeket nevel-hessen. Fehér Bálintnak is volt öt gyereke, azt is hozzátettem az enyémhez: mégis könnyebb volt a hét gyerekkel elboidogolni a kis gazdaságba, mint magamnak a kettővel.

— Hogy elmúlt a háború és hal-lottam, hogy most már könnyen megy az eféle és hogy mostan már igazán nem remélhettem, hogy szegény első uram él, meg-próbáltam írást szerezni halotti írást, hogy összeházasodjunk. De nem ment: azt mondták várni kell sorjára míg letelik az idő — ezért maradtunk mindmostanáig hitetlen ezzel a második uram-mal. És most négy héttel ezelőtt ez is meghalt vízbetegségben.

A halk nyöszörgő hang, sirásba fullad: talán az első urát, talán a hitetlen másodikát, vagy talán önmaga élő sorsát siratja a szegény asszony.

Demeter tanácsos a panamavédés ellen

A pénzügyi tanácsos válaszol a hírlapi és hivatalos nyilatkozatokra. — Igenis: történetek visszaélések az Ávasi Erdőiparnál. — A város károsodása még helyrehozható.

Az Ávasi Erdőgazdaság ügyében olyan nyilatkozatok jelennek meg a Szamosban, amelyek szerint mi egy nem létező panamát robbantottunk volna ki. Nem foglalkozunk most a napisajtó eme beállításának a kulisszáival, ehelyett közöljük Demeter Theofil pénzügyi tanácsosnak ez ügyre vonatkozó nyilatkozatát.

— A Szamosban megjelent cikkekre, nyilatkozatokra vonatkozólag, amelyek érthetetlen buzgalommal mentik az Ávasi Erdőgazdaságban megtörtént vissza-éléseket, kijelentem;

— Igenis történetek szabálytalanságok, visszaélések, amelyek nagyon jelentékeny károsodást okoztak volna a városnak, ha én idejében fel nem fedezem és meg-

Törvénytelen sirás.

Jaj bocsánat, igazán illetlenség, ahogy az anya sir, a gyerekek is sirásra fakadnak: a csecsemő is a karján, a kétéstendős is a szoknyája mellett: istenem, istenem, milyen illetlenség: bocsánat nagyságos társadalom...

Csitigatjuk egymást, én az asszonyt, az asszony a gyermekeit — no rendben van már, elmúlt a sirás. Az asszony tovább beszél.

— Ezek is tőle valók, ettől a másodiktól aki most halt el vízbetegségben: a nyolc hetes is, meg a két esztendő is. Ezzel a két porontyal kerültem most az utcára, — mindennélkül, betegen, két gyermekkel.

Kérdezzünk...

És most én beszélek nagyságos társadalom! Hallgassák meg mi történt, ezzel a szerencsétlen asszonnyal és a két gyermekével. A társadalom jogerkölési érzéke talán nem fog felháborodni, hiszen minden jog szerint történt, úgy történt, ahogy a jogi könyvekben meg vagyunk írva: meghalt Fehér Bálint, maradtak utána öt törvényes gyerek, egy törvénytelen asszony és két törvénytelen gyerek. Az akták a árvaszékhez kerültek és az árvaszék a fönálló törvények rendjén kiadta az utasítást: a törvényes gyerekek a házban maradnak, a törvénytelen asszony, két törvénytelen pici gyermekével az utcára kerül. És a kibott törvénytelenek sirva jöttek hozzám és azt kérdezték, hogy most mit csináljanak? És én elhoztam őket a Nagyságos Társadalom színe elé és önöktől kérdeztem: mit csináljanak ezek a törvénytelenek?

— Atörvényes háború szerencsétlen törvénytelenjei zokognak a nagyságos társadalom színe előtt... (g. e.)

tanácsos. Hisszük, hogy a kötelességtudó hivatalnok sikeresen fogja megvívni becsületes harcát minden eltussolási érzszak ellenére!

HIREK

Szerkesztőségünkben Gara Ernő dr. e lap felelősszerkesztője augusztus elsejével a Keleti Újság szerkesztőségébe lép. A lap tulajdonjogát tőle f. hó 15-ével átvesszük és annak szerkesztésével Gárdos Sándor hírlapíró biz-zuk meg. — „Friss Újság” lap-vallalat.

Esküvő. Pintye Manyika és Szarvady Antal folyó hó 8-án d. u. 7 órakor tartják esküvőjüket az istvántéri gör. kath. templomban. M. k. é. h.

Két újságíró könyv. A legközebbi napokban jelenik meg Gárdos Sándor hírlapíró könyve „Makulatura” címen — Gárdos Sándor kitűnő írásait a „Keleti Újság”-ban megjelent novelláiból is ismeri az erdélyi olvasóközön-ség, a mi hasábjainkon is szá-mos nagyszerű humoreszkje je-lent meg. Régi írásait és új még eddig meg nem jelent novelláit adja ki Gárdos Sándor akinek a könyve kiváló terméke lesz az erdélyi irodalomnak. A könyvet a máramaroszigeti „Hermes” nyomda adja ki. — A cimlapot Szankóczy István kiváló ipar-művész kész tette. — Ugyancsak közlebebről jelenik meg dr. Gara Ernő könyve, amelynek értékét növelni fogja az, hogy a cim-lapot és az illusztrációk elkészíté-sét Papp Aurél országosnevű festőművész vállalta.

A Viktoria kávéház teljesen átalakítva, újonnan berendezve, úgy, hogy ma Satu-Marén a a legkellemegebb szolid, szórakozó hely. Állandó buifet, ki-tűnő fajborok Minden este Szir-mai kitűnő zenekara muzsikál.

Női divat harisnya kü-lönlegeségek Fische-Antal selyem-áruházár-ban. Üzlet átalakítás miatt az összes raktár-on levő áruk június 15.-ig feltűnő olcsó árban lesznek elárusítva.

Ing-zefir occasio Friedmann Testvérektől.

Tartós cipőket Egri ké-szít Satu-Mare, Várdomb u. 91.

Legpompásabb ingzefirek Fratii Friedmannál.

Szénsavas, sós és kén-májfürdők hidegvíz-kurák és pakkolások a Római-kerti gőzfürdőben.

VALÓDI angolszövegek megérkeztek LOVÁSZ-nál csak jó és fővárosi munkáerő! Piata Brailanu 21

Feleségének

gyönyörű blúz és pongyola anyagokat,

Leányának

kelengyevásznakat, étkező és ágycarnitúrákat.

Férjének

ruhavásznait, öltöny és kabát szöveteket,

Szüleinek és Fiának mindenféle ruha-, kabát és costume anyagokat.**Lakásberendezéséhez** szőnyeget, függönyt, paplant, hencsertakarót, bútor szöveteket,**Nyári pihenéséhez** nyugágyat fürdőruhát, nyári színes inganyagokat**legjobb minőségben és legolcsóbban szerezhetők be :: ::****Rosenfeld
:: Miksa ::
nagyáruházában**

Alapítva: 1877. Telef. 157.

Értesítés!

A katonai ügyosztály udvarban Piața Brătianu (v. Deák-tér) 2. szám alatt levő

ócskaruha és régiség

kereskedésében a legelőnyösebb árak mellett veszek és eladok uraságoktól levett férfi ruhákat, fehérneműt és cipőket, régi-segeket, szépirodolmi és tudománys könyveket, kisebb könyvtárakat, festményeket stb. Értékesebb ruhadarabokat bizománnyal eladásra elfogadok és azokra előleget is adok. Csekély díjazásért kölcsön adok frakkot, szmokingot, zsakettet, szalon és alkalmi ruhákat. — Levélbeni vagy személyes meghívására házhoz is megyek.

Friedmann Sámuel
ócskaruha és régiség kereskedő.**Első és másodrendű****tengeri**mindenkor a legjutányosabban kapható:
Uj. Freund Sámuel és Fia
Részvénytársaságnál.**Scheimann cipője olcsó!**
Nagy választék!**Eladó 1 festett fürdőkabin** női és férfi külön öltözővel. Ugyanott 2 jókarban levő társas csónak. Cím a kiadóban.**Vászoncipők****urmótcipők****Tenniszcipők****szandálok****Vajda**cipőáruházában
Püspöki-áruház.**Utlevel**

vizumokat szerez gyorsan és pontosan, tutár: vasárnap, szerdán és pénteken.

TEVJOVITS Satu-Mare

Piața Brătianu, Dácia udvar.

Harisnyák**és zoknikban**

legnagyobb választék

ICZKOVITS

TE TVÉREKNÉL

Piața Brătianu (Deák-tér)

Ujdonság nyaralók részére asztali és felakasztható **gázlámpák**

nem karbittal, hanem szeszel ég. Nincs robbanás, vagy szag, nagy és erős fényt ad, nagy pénzmegtakarítás kevés üzemköltség.

Gyermekhajtányok érkeztek

Fekete vasudvarban

P. Brătianu 8. Telefon 172.

Divat Girardi dupla
fondus selyem szallagat**150 leu**Puha szalma amerikai
facon **160 leu**Ideal I-a Girardi **190 L**Girardi panama fonásu
260 leu

Elsőrangú gyári fehérneműek, nyakkendők, harisnyák, soknik, márkakalapok s az összes uri, női divatcikkekben üzletáthelyezés miatt mélyen leszállított árak

Dr. Feldner
és **Társánál****Tavaszi cipőujdonságok**

nagy választékban naponta érkeznek

Grünfeld Testvérekhez**Grünfeld Pósztoáruházában Városháza mellett**

elsőrangú angol gyapju szövetek nagy választékban

Uj cipőüzlet!Női luxus cipőkben
a legdusabb választék**Klein Dezsőné**

Ipitz Béla rófoskereskedő mellett

A tavasz szinompája ragyog az ingénha a hozzávaló legfinomabb **zefirt****Friedmann Testvéreknél vásárolja.****Megérkeztek**

Városi bérpatota.

a tavaszi ujdonságok férfi és női szövetek szottis szövetek, selyem vásznak férfi és női covercotok, kabát szövetek. **Férfi ruha szövetek 140 széles 180 leitől.****KLEIN ELEK-nél**

Nyomatotta „Globus” Könyvnyomda gyorsajtóján, Satu-Maren, Str. Cuza Vodă No. 1. — Cenzurat. — Tip. No 2.